

Vilkår for støtte til klima- og energisatsinger i industrien

---

1 Formål

Nasjonale mål for 2050 innebærer at industrien må utvikles i retning av tilnærmet nullutslipp. For å kunne oppnå dette må fossile brenslere må erstattes av fornybare alternativer samtidig som energieffektiviteten økes vesentlig.

Gjennom Klima- og energisatsinger i industrien vil Enova bidra til at klima- og energieffektive løsninger blir mer tilgjengelige i markedet, og at de tas i bruk hurtigere og i større omfang enn de ellers ville blitt. Programmet har jevnlig utlysninger, der det åpnes for søknader innen prioriterte tematiske områder. Den tematiske innretningen skal stimulere til økt markedsvolum, bidra til å bygge opp tilbudssiden av markedet, gi grunnlag for gradvise forbedringer og etter hvert styrke konkurransesituasjonen overfor de konvensjonelle løsningene.

2 Tematisk avgrensning

Enova prioriterer noen tematiske områder og utviklingsløp særskilt, og organiserer støtten i målrettede støtteprogrammer og tematiske avgrensninger.

Klima- og energisatsinger i industrien retter seg mot markedsintroduksjon av utvalgte klima- og energiløsninger. Programmet støtter investeringer innenfor avgrensede tematiske satsinger som annonseres på Enovas nettsider med egne søknadsfrister.

Tema vil være knyttet til teknologier som bidrar til redusert bruk av fossil energi i industrien, enten i form av energieffektivisering, energiomlegging, ny fornybar energiproduksjon, effektiv og fleksibel energibruk eller som utreder teknologiske løsninger innenfor disse problemstillingene.

3 Statsstøtterettslig grunnlag for programmet

Tilskudd fra Enova faller inn under EØS-avtalens definisjon av statsstøtte og rammen for våre ordninger er derfor fastsatt av EØS-avtalens regler om statsstøtte. Reglene er satt for å hindre uønsket konkurransevridning og negativ innvirkning på samhandelen i EØS-området. EØS-avtalen inneholder et generelt forbud mot statsstøtte, men det er flere unntak fra dette forbudet som gjør at statsstøtte likevel kan tillates der det er nødvendig for å oppnå visse formål.

Det statsstøtterettslige grunnlaget for dette programmet er:

Ordningen «Klima- og energisatsinger i industrien» innmeldt under det alminnelige gruppeunntaket (GBER) (www.enova.no/esa)

- GBER-artikkel 38: Energieffektivisering
- GBER-artikkel 41: Produksjon av energi fra fornybare kilder
- GBER artikkel 46: Energieffektiv fjernvarme og fjernkjøling
- GBER-artikkel 49: Miljøstudier

For de tematiske avgrensingene i dette programmet, beskrevet i kapittel 2, gjelder følgende:

- Energieffektivisering
  - GBER-artikkel 38 – energieffektivisering
- Utnyttelse av overskuddsenergi til varmeformål internt eller eksternt
  - Der søker er virksomheten som eier overskuddsenergien og varmen utnyttes internt: GBER-artikkel 38 – energieffektivisering
  - Der søker er virksomheten som eier overskuddsenergien og varmen leveres eksternt til et fjernvarmesystem: GBER-artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling
  - Der søker er ekstern part som benytter varmepumpe til å løfte varme fra overskuddsenergi og vil levere dette til et fjernvarmesystem: GBER-artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling
- Utnyttelse av overskuddsenergi til kraftproduksjon
  - Kun virksomheten som eier overskuddsenergien kan søke: GBER-artikkel 38 – energieffektivisering
- Konvertering fra fossile brensler til fast biobrensel
  - Uavhengig av søker: GBER-artikkel 41 - produksjon av energi fra fornybare kilder
- Produksjon av ny fornybar energi
  - Uavhengig av søker: GBER-artikkel 41 - produksjon av energi fra fornybare kilder
- Utredning av tiltak i tråd med utlyste tema
  - GBER-artikkel 49 - miljøstudier

Maksimal støtte under dette støtteprogrammet er 10 millioner kroner per prosjekt.

For nærmere beskrivelse av det støtterettslige grunnlaget for ordningen, se Klima- og energitiltak i industrien på www.enova.no/esa.

4 Overordnede krav

4.1 Støtten må være nødvendig

Statsstøtte kan bare benyttes når dette er en forutsetning for å oppnå formålet med den støtteordningen den tildeles under, og det er bare anledning til å støtte tiltak/prosjekter som ikke ville blitt gjennomført uten støtte. Det er derfor avgjørende at søker sender inn søknaden om støtte før prosjektet er besluttet gjennomført, igangsatt eller at søker på annen måte har forpliktet seg til å gjennomføre prosjektet.

4.2 Godkjente søkere

For å kunne søke om støtte:

- må søker være en virksomhet som er registrert i enhetsregisteret i Brønnøysund
- kan søker ikke være en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Søker kan heller ikke være eid eller på annen måte kontrollert av en virksomhet i økonomiske vanskeligheter. Se definisjon [her](#).

- kan søker ikke ha utestående krav om tilbakebetaling av ulovlig utbetalt statsstøtte

Enova vil ikke yte støtte hvor dette er i strid med sanksjoner vedtatt av EU eller norske myndigheter. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, støtte til:

- fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer,
- foretak som eies eller kontrolleres av fysiske eller juridiske personer som er listeført i EUs eller Norges sanksjonsregimer, og
- foretak som er aktive i sektorer underlagt sanksjoner, i den grad støtten vil være i strid med EUs eller Norges sanksjonsregimer.

En oversikt over sanksjoner vedtatt av norske myndigheter er tilgjengelig her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/Eksportkontroll/sanksjoner-og-tiltak1/sanksjoner-og-tiltak/id2008477/>

Dersom det er flere selskap som står bak en søknad (et konsortium) skal det være ett selskap som er ansvarlig for søknaden og kontraktsinngåelsen med Enova og som representerer de øvrige selskapene bak søknaden. Alle deltakerne i konsortiet må oppfylle overordnede krav for å kunne motta statsstøtte.

4.3 Prosjektets lokalisering

Prosjektet det søkes støtte til må realiseres i Norge eller innen norsk økonomisk sone.

4.4 Spesifikke krav under dette programmet

For å kunne søke støtte under dette programmet må søker i tillegg være en etablert industriell produktionsvirksomhet eller en etablert virksomhet av industriell karakter. Prosjektet må være knyttet til en forbedring av en eksisterende situasjon eller knyttet til etablering av ny industriell produksjon.

For alle tema på investeringsstøtte gjelder:

Minimumskrav til resultat:

- redusert energibruk og/eller gjenvunnet energi på 50 000 kWh, eller
- produsert energi på minst 50 000 kWh per år, eller
- reduserte klimagassutslipp tilsvarende minimum 15 000 kg CO₂-ekvivalenter per år

Målene skal være direkte knyttet til den fysiske investeringen. Indirekte konsekvenser og/eller forbedringer i spesifikk energi- eller effekteffektivitet som oppnås som følge av kapasitetsøkninger kan ikke regnes inn i resultatet.

Tiltak som bidrar til reduksjon av kvotepliktige utslipp eller til utløsning av frikvoter støttes ikke dersom klimagassreduksjon er den primære effekten av tiltaket. Maksimal støtte for investeringsprosjekter er begrenset oppad til 10 000 000 kroner på dette programmet.

For utredningsstøtte gjelder:

- Utredningen må være knyttet til utredning av ett (1) konkret enkelttiltak som vil innebære en framtidig investering i et tiltak som bidrar til redusert energibruk og/eller reduserte klimagassutslipp – eventuelt en systemløsning som bidrar til redusert effektuttak og/eller økt fleksibilitet i samspill med energisystemet
- Enkelttiltaket som utredes må minimum har et forventet energiresultat på 250 000 kWh eller forventet reduksjon i klimagassutslipp på minimum 75 000 kg CO₂-ekvivalenter per år. Systemtiltaket bør påvirke minimum 30 % av effektuttaket, minimum 100 kW

- Utredningen skal sluttrapporteres senest 9 måneder etter vedtaksdato
- Maksimal støtte for utredningsprosjekter er 500 000 kroner
- Støtten til utredningen utbetales kun etter godkjent sluttrapport
- Det gis ikke støtte til mulighetsstudier/kartlegging av potensialer

5 Tildelingsprosess

5.1 Søknadsfrister

Programmet har søknadsfrister som annonseres på Enovas nettside.

5.2 Krav til søknaden

Søknad og prosjektbeskrivelse skal være på norsk. Vedlegg med tekniske beskrivelser og lignende kan være på engelsk, svensk eller dansk.

Søknad og eventuelle vedlegg skal sendes inn gjennom Enovas elektroniske søknadssenter. For dokumentasjonskrav går det et skille mellom prosjekter med omsøkt støtte på over og under 3 MNOK:

Søknader med omsøkt støtte på 3 MNOK eller lavere kan kun benytte tekstboksene tilhørende programmet i Enovas søknadssenter for beskrivelse av prosjektet. Vedlegg kan ikke mottas, så se veileder for hvordan fylle tekstboksene godt ut før innsending av søknad.

Søknader på over 3 MNOK i støtte må inneholde følgende:

- Prosjektbeskrivelse i henhold til mal der alle punkter er besvart
- Utfyllt Enovas mal «Lønnsomhet og budsjettmal investering»
- Redegjørelse for hvordan egenandelen i prosjektet skal finansieres
- Redegjørelse for de siste to års energibruk, fordelt på energibærere
- For prosjekter som krever tilgang på elektrisk kraft: bekreftelse fra nettselskap på at kraft vil gjøres tilgjengelig, og om nødvendig: på hvilke vilkår

5.3 Behandling av søknaden

Søknaden vurderes av saksbehandlere i Enova.

Søknaden må være fullstendig ved innsending. Det vil ikke etterspørres kompletterende informasjon under saksbehandlingen.

Basert på den innsendte søknaden vil Enova fatte vedtak om enten tilsagn eller avslag, normalt innen 4-5 uker etter søknadsfrist. Søker mottar deretter informasjon om Enovas beslutning, med begrunnelse for vedtaket.

5.4 Utbetaling av støtte

Støtte utbetales etterskuddsvis basert på dokumenterte kostnader. Utbetalingsanmodning sendes gjennom Enovas rapporteringscenter på www.enova.no.

Enova utbetaler ikke de siste 20 % av totalt tilskudd før sluttrapport og eventuell annen etterspurt dokumentasjon er levert og godkjent av Enova.

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

5.5 Støtte tildelt i strid med vilkår

Dersom støtten som utbetales er i strid med statsstøtteregulverket eller støttemottaker misligholder vilkår for støtten, kan støtten trekkes helt eller delvis tilbake. Se [Generelle regler for tilskudd fra Klima- og energifondet](#).

6 Kvalifikasjonskriterier

For å kunne motta støtte under programmet må samtlige av kvalifikasjonskriteriene være oppfylt.

6.1 Kvalifiserte søkere

Søkeren må ha dokumentert tilstrekkelig gjennomføringsevne¹ for prosjektet. Kravet gjelder både finansiell, teknisk og organisatorisk gjennomføringsevne.

Finansiell gjennomføringsevne

- Søkeren må ha stabile og tilstrekkelige finansielle ressurser til å opprettholde sin aktivitet i hele prosjektperioden og til å gjennomføre og drifte investeringen.
- Søker og eventuelle prosjektpartnere må ha dokumentert finansiell gjennomføringsevne, det vil si at virksomheten(e) har konkrete og realistiske planer for finansiering av prosjektet.
- Søker må sannsynliggjøre gjennomføringsevne også dersom prosjektet skulle drøye ut i tid eller dersom kostnadene skulle bli høyere enn antatt. Risiko og risikohåndtering må være beskrevet.

Teknisk gjennomføringsevne

- Søkere må ha troverdig teknisk evne til å gjennomføre prosjektet, herunder tilstrekkelig kompetanse og kapasitet på det tekniske personellet og leverandørene.

Organisatorisk gjennomføringsevne

- Søkere må ha troverdig organisatorisk evne til å gjennomføre prosjektet, herunder tilstrekkelig kompetanse og kapasitet hos prosjektledelse og prosjektorganisasjon.
- Prosjektbeskrivelsen må sannsynliggjøre høy modenhet av planer for prosjektgjennomføring² samt for ivaretagelse av alle myndighetskrav og relevante standarder for å etablere nødvendige godkjenninger.

6.2 Kvalifiserte prosjekt

For å kvalifisere, kreves det at prosjektet:

- Gjennomføres i en eksisterende virksomhet knyttet til en eksisterende produksjon hvor det kan dokumenteres historiske energibrukstall og eventuelle klimagassutslipp, eller knyttet til etablering

---

¹ Gjennomføringsevne er et samlebegrep for hvor troverdig det er at aktøren kan gjennomføre prosjektet på en god måte. Begrepet innbefatter blant annet at aktøren(e) bak prosjektet må ha tilstrekkelige finansielle og organisatoriske ressurser, teknologisk kompetanse og en troverdig plan for realisering av prosjektet og resultatene. Vurdering av gjennomføringsevne gjøres også for å sikre at søker har tilstrekkelig håndtering av de risikoelementene Enovas støtte ikke avlaster.

² herunder forberedelser, reguleringsplaner, krafttilgang, bygging, igangsetting og drift

av ny produksjon hvor energi- og/eller klimaresultater av det omsøkte prosjektet fremkommer tydelig og forståelig opp mot en troverdig alternativ investering.

- Omfatter enten investering i konkrete fysiske installasjoner/tiltak som er knyttet til annonserte tematiske satsinger for gjeldende søknadsfrist, eller
- Omfatter en utredning av tiltak i tråd med tematisk satsing for gjeldende søknadsfrist
- Har vesentlige nødvendige offentlige tillatelser på plass
- Planlegger oppstart innen ett år etter tilsagn og må være slutført innen to år etter oppstart

7 Rangeringskriterier

Kvalifiserte søknader blir rangert basert på følgende kriterier:

- Kostnadseffektivitet (kr/CO₂, kr/kWh, kr/kW)
- Interne og eksterne ringvirkninger

Hvilke kriterier som vektlegges, og hvordan, varierer basert på hvilket tema det rangeres under.

8 Godkjent kostnadsgrunnlag

Med godkjent kostnadsgrunnlag menes de kostnadene som kan tas med i grunnlaget for beregningen av støtte. Hvilke kostnader som kan godkjennes er avhengig av det støtterettslige grunnlaget for programmet.

8.1 Godkjente kostnadsposter

For dette programmet kan følgende investeringskostnader legges til grunn:

- *Personalkostnader*
  - Personalkostnader for egne ansatte kan tas med i prosjekregnskapet kun i den grad personalet er sysselsatt i prosjektet.
- *Innkjøpte timer*
  - Innkjøpte timer rapporteres i henhold til fakturert beløp
- *Investeringer*
  - Kjøp av maskiner og utstyr

8.1.1 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 38 – energieffektivisering

Det godkjente kostnadsgrunnlaget utgjør differansen mellom kostnadene ved den omsøkte investeringen og det som er søkerens troverdige alternativ til å foreta investeringen. Dette kan innebære å:

- a) Gjennomføre en mindre miljøvennlig investering.
- b) Gjennomføre den samme investeringen lengre fram i tid.
- c) Ikke gjennomføre investeringen, men opprettholde vedlikehold, reparasjon og modernisering av eksisterende anlegg.

Dersom investeringen gjelder installasjon av en klart identifiserbar tilleggskomponent (add-on) til et eksisterende anlegg, og det ikke finnes noe tilsvarende og mindre miljøvennlig investeringsalternativ, utgjør godkjente kostnader hele investeringskostnaden.

Alternativet som det sammenliknes med, skal i alle tilfeller innebære en investering med tilsvarende produksjonskapasitet og levetid, som samsvarer med relevante EU-krav og standarder som allerede er i kraft. Dette gjelder selv om dette ikke er et realistisk investeringsalternativ for søkeren.

8.1.2 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 41 – produksjon av energi fra fornybare kilder

For prosjekter som gjelder produksjon av energi fra fornybare kilder, utgjør det godkjente kostnadsgrunnlaget hele investeringskostnaden forbundet med prosjektet.

8.1.3 Investeringskostnader under gruppeunntakets artikkel 46 – energieffektiv fjernvarme og/eller fjernkjøling

Kostnader direkte relatert til bygging eller oppgradering til energieffektiv fjernvarme eller fjernkjøling.

8.1.4 Utredningskostnader under gruppeunntakets artikkel 49 – miljøstudier

For prosjekter som gjelder utredninger, utgjør det godkjente kostnadsgrunnlaget de merkostnader en utredning vil medføre.

8.2 Kostnader som ikke godkjennes

Enova godkjenner ikke kostnader og forpliktelser påløpt før søknadstidspunktet, eller etter avtalt sluttdato for prosjektet. Kostnadsgrunnlaget kan ikke inkludere finanskostnader, byggelånsrente, driftskostnader eller leiekostnader for driftsmidler.

Enova godkjenner ikke uspesifiserte kostnadsposter, heller ikke sekkepost for uforutsette kostnader. Hver enkelt spesifisert kostnadspost kan risikostjusteres for å sikre et mest mulig korrekt kostnadsgrunnlag. Nivå på eventuell risikostjustering skal beskrives i søknad.

Merverdiavgift på innkjøpte varer og tjenester inngår ikke som en del av godkjente kostnader dersom virksomheten er fradragsberettiget for disse kostnadene.

9 Beregning av støttebeløp

Støttebeløpet beregnes som en andel av godkjent kostnadsgrunnlag. Den maksimale støtten er fastsatt i statsstøtteregelverket, men kan være ytterligere begrenset i Enovas program.

9.1 Støtteintensitet og maksimalt støttebeløp

For dette programmet beregnes støttebeløpet på følgende måte:

- For støtte til prosjekter som defineres som energieffektivisering, er maksimal støtteandel 30 % av godkjent kostnadsgrunnlag for store virksomheter.
  - Støtten kan økes til 40 % for mellomstore virksomheter og 50 % for små virksomheter.
- For støtte til fornybar energiproduksjon er maksimal støtteandel 45 % av godkjent kostnadsgrunnlag.
  - Støtten kan økes til 50 % for små og mellomstore virksomheter.
- For støtte til energieffektiv fjernvarme og/eller -kjøling er maksimal støtteandel 45 % av godkjent kostnadsgrunnlag.
  - Støtten kan økes til 50 % for små og mellomstore virksomheter.
- For støtte til utredninger er maksimal støtteandel 50 % av godkjent kostnadsgrunnlag. Maksimal støtte er her begrenset til 500 000 kroner.

For å sikre at prosjektet ikke får mer støtte enn det som er nødvendig for å realisere investeringen, vil det i tillegg for prosjekter som innstilles på støtte på mer enn 3 millioner kroner, bli gjennomført en lønnsomhetsvurdering. Vurderingen skal baseres på realistiske forutsetninger for driftsinntekter- og -kostnader gjennom prosjektets levetid. Det skal benyttes reelle verdier i søknad til Enova. Dette innebærer at inntekter, kostnader og investeringer skal noteres i dagens pengeenhet, uten å ta hensyn

til fremtidig inflasjon. Det avkastningskravet søker legger til grunn skal være i tråd med det som er brukt for tilsvarende prosjekter hos søker, eller alternativt selskapets avkastningskrav. Avkastningskravet skal være reelt før skatt.

Dersom søker ikke kan begrunne og dokumentere avkastningskravet, vil Enova legge til grunn den [avkastningen som er normal for bransjen](#).

Vedtatt støtteandel kan derfor bli lavere enn den maksimale støtteandelen som framgår av de aktuelle statsstøttebestemmelsene.

9.2 Annen offentlig støtte

Dersom søker har mottatt eller søkt om annen offentlig støtte til det samme prosjektet, skal dette oppgis i søknaden. Dette gjelder uavhengig av om støtten gjelder andre kostnader i prosjektet enn de kostnadene det søkes støtte om hos Enova.

Annen offentlig støtte til de samme kostnadene vil bli tatt med i vurderingen av prosjektets støttebehov, og kan ha betydning for hvor mye støtte som kan gis fra Enova.

Dersom prosjektet mottar annen offentlig støtte, vil støtte fra Enova bli avkortet tilsvarende.

10 Offentliggjøring av informasjon, deling og bruk av data

Vedtak om støtte fra Enova blir offentliggjort på Enova.no og rapportert inn til [det nasjonale registeret for offentlig støtte](#).

Søknader om støtte og tilhørende dokumentasjon behandles konfidensielt. Tilskuddsbrevet som utstedes ved tildeling av støtte er imidlertid omfattet av offentlighetslovens regler om innsyn. Ved en innsynsforespørsel vil det derfor bli gitt innsyn i dette dokumentet. Eventuelle forretningssensitive opplysninger vil bli tatt ut.

Data innhentet fra vedtatte prosjekter kan inngå i aggregerte analyser knyttet til markedsutvikling for ulike teknologier.

11 Rapportering

Krav til rapportering av framdrift og kostnader framgår av [Generelle regler for tilskudd fra Energi- og klimafondet](#).